

[Kulturministeren]

Som jeg har kunnet lytte mig frem til i dag, må dette lovforslag få en let gang på Jorden eller i hvert fald gennem Folketinget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 20:

Forslag til lov om folkebiblioteker m.v.

Af kulturministeren (Jytte Hilden).
(Fremsat 6/10 93).

Lovforslaget sættes til forhandling.

*Forhandling***Qvist Jørgensen (S):**

Den gældende lov er med mindre justeringer fra 1985, og 8 år er faktisk lang tid i kulturpolitisk sammenhæng.

Med regeringens forslag til ny bibliotekslov bliver der skabt en tidssvarende sammenhæng mellem folkebiblioteker og skolebiblioteker samt de statslige overbygningsbiblioteker. Sigtet med loven er først og fremmest at skaffe flere bøger, inklusive lydbøger, på hylderne.

Baggrunden er den triste, at den samlede vækst af bogindkøb til folkebibliotekerne i ti-året 1980-1990 er faldet med over 27 pct., og i den periode er bogpriserne steget mere, end kommunernes budgetter kunne følge med til. Derfor er det så vigtigt, at der ses ganske nøje på mulighederne for netop at styrke indkøbskontiene.

I 1994 afsættes der i henhold til lovforslaget yderligere ca. 6 mio. statslige kroner til forhøjelse af centralbibliotekernes indkøb. Derfor er den forbedrede økonomi efter Socialdemokra-

tiets opfattelse et af de væsentlige elementer – måske det allervæsentligste – i dette lovforslag, og der er stor signalværdi indbygget, idet regeringens og statens positive engagement understreges.

Dette større statslige engagement kan ud over den direkte saltvandsindsprøjtning på de 6 mio. kr. også ses bl.a. i den løsning, der foreslås vedrørende centralbibliotekernes statsfinansiering. Dermed får staten et direkte medansvar, og dens rolle understreges også i relation til det vigtige lånersamarbejde, idet de statslige overbygningsfunktioner for første gang defineres i selve lovforslaget. Jeg tænker på kapitel 4, hvor Statsbiblioteket, Blindebiblioteket, Depotbiblioteket og Indvandrerbiblioteket direkte er nævnt i selve lovteksten.

Der har allerede været rejst det spørgsmål, om ikke det er hensigtsmæssigt med en større præcisering af de forskellige forskningsbibliotekers rolle og forpligtelse i det interurbane lånesamarbejde end den, der er i lovforslagets § 14.

Hvad angår materialevalget, er der grund til at understrege folkebibliotekernes opgave med at sikre det brede udvalg uden at glemme kvaliteten, også i forholdet til de smalle genrer som f.eks. lyrikken.

Den interessante debat om »Den gode bog«, der har foregået sommeren over, baseret på Anne Lise Japsens bog, har været uhyre nyttig og har sat problemet i relief.

Jeg vil gerne fremhæve, at hvad angår materialevalget, går vi ikke ind i styringen af bog- og materialekøbet; men det er vigtigt at gøre opmærksom på den indlysende forpligtelse, der fremgår allerede af lovforslagets kapitel 1, vedrørende kvalitet og alsidighed også i materialetyper samt hensyn til særlige handicappgrupper.

Hvad angår økonomien i forslaget, vil jeg fremhæve, at det synes tydeligt, at ministeren lægger op til – dels gennem fortsatte forhandlinger med kommunerne, dels ved en villighed til selv at yde og dels ved åbenhed over for fleksible løsninger f.eks. med hensyn til åbningstiderne – at lovforslaget skal være udgiftsneutralt for kommunerne. Dette fremgår også af den korrespondance, der foreligger.

Jeg synes, og mange andre synes, at der er én enkelt skønhedsplet i lovforslaget, men jeg tror, vi skal lade den ligge ved denne lejlighed.

[Qvist Jørgensen]

Brugerindflydelsen er ikke nævnt i selve loven; men jeg er helt overbevist om, at det berømte vink med vognstangen, der fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, er tilstrækkeligt til, at de kommuner, der endnu ikke har fået indført brugerindflydelse, vil finde ud af det.

Jeg vil gerne slutte med at sige, at det allerede på nuværende tidspunkt har vist sig – det fremgår også tydeligt af de store mængder af hørings svar – at der i samfundet er en vældig interesse for biblioteksområdet.

Uden at ville svinge mig op i de helt høje skytag vil jeg gerne sige, at vi virkelig skylder samfundet og biblioteksudvalget gennem vort udvalgsarbejde og vor bibliotekinteresse at gennemføre en rigtig god lovgivning for det element i det samlede danske kulturliv, der har den suverænt største bevågenhed og betydning.

Vi synes, at der med lovforslaget er lagt op til dette, og at vi i udvalget kan være med til at hjælpe bibliotekerne væk fra den stagnation – i hvert fald målt i antal bøger på hylderne, og vi kender jo også andre parametre – som har præget de sidste år.

Det bliver en spændende periode i Kulturudvalget.

Eva Møller (KF):

Hvis jeg begynder med at sige, at jeg på Det Konservative Folkepartis vegne finder, at dette er et interessant og spændende lovforslag, vil de fleste med kendskab til den udtryksform, politikere og lærere plejer at have, nok sige: Nå, så er hun i hvert fald imod det hele!

Sådan er det imidlertid ikke. Der er rent faktisk kun et enkelt punkt, hvor Det Konservative Folkeparti er helt og ganske aldeles uenig med ministeren i det forslag, der foreligger her.

På alle de andre områder mener vi det rent faktisk, når vi siger, at det er et interessant og spændende lovforslag. Men når jeg ikke kan sige det tydeligere, hænger det sammen med, at den endelige afklaring af, hvordan vi vil stille os til forslaget, må bero på udvalgsbehandlingen og svarene på en række uddybende spørgsmål.

Jeg kan ikke lade være med sådan lidt drilende, efter at jeg nu i 10 år gang på gang har oplevet – og jeg har ikke gjort det; det synes jeg min og Folketingets tid var for kostbar til –

socialdemokratiske ordførere tælle ministerbemyndigelser i lovforslagene, at sige, at det virker sjovt og morsomt her at kunne læse fra en socialdemokratisk kulturminister, at vi skal have skabt et klarere grundlag – en lovhjemmel – på det og det område, og det gør vi ved ministerbemyndigelser.

Jeg vil nu gerne, inden jeg siger helt ja til alle områderne, vide lidt om, hvordan ministeren agter at udnytte disse bemyndigelser. Men hvis de uddybende svar, jeg får – og det tror jeg egentlig baseret på debatten og bemærkningerne – er positive set med mine øjne, er vi naturligvis også enige i alle de ting, som står i lovforslaget på nær et enkelt område.

Vi er tilfredse med formuleringen af formålsparagraffen. Vi finder, at den fremhæver de væsentlige punkter, vi har med hensyn til uddannelse, oplysning, kultur og den information, som er nødvendig for at opretholde det demokrati, som vi er så stolte af, så dér kan der ikke blive nogen form for uenighed.

Vi er også meget tilfredse med, at de fire ting, der nævnes i § 2, ikke er obligatorier. Det er vi af flere grunde: Det er væsentligt for Det Konservative Folkeparti, at det ikke er obligatorier. Og én af grundene er naturligvis, at de to nye pinde, der er indføjede, ville bevirke øgede udgifter for kommunerne, hvis det blev obligatorier, og det ønsker vi ikke at medvirke til. Derimod vil vi meget gerne medvirke til en frihed, der gives kommunerne, når det siges, at de har lov til at gøre disse ting, dersom de synes, det er rigtigt ude lokalt.

Kvalitet i biblioteks-, informations- og oplysningsarbejdet er vi helt enige i. Og jeg kan sige, at jeg selv havde overvejet, om jeg kunne finde en bedre formulering af § 3. Men det kunne jeg ikke finde frem til. Jeg synes også, at den, der stod i den tidligere lov, og som er gentaget i denne lov, er den bedst mulige. Og sådan går jeg ud fra at ministeren også har skønnet. Men jeg er glad for de opstrammende bemærkninger, der ligger til § 3 baseret på den debat om »Den gode bog«, som også den socialdemokratiske ordfører nævnte.

Jeg vil tilfældigt her i salen – også fordi det er et meget teknisk område – gøre opmærksom på, at jeg i udvalget gerne vil have lov til at rejse nogle spørgsmål om sammenhængen mellem ophavsretsloven og det foreliggende lovforslag og for den sags skyld enhver biblio-

[Eva Møller]

tekslov. Er det overhovedet muligt uden at komme i konflikt med ophavsretten at indføre de muligheder for udlån af edb-materiale, hvis kommunerne ønsker det? Ellers er det jo lidt illusorisk, at vi skriver, at denne mulighed skal forefindes. Det gælder edb-materiale og audiovisuelt materiale.

Tilsvarende vil jeg også spørge, om det – og det er også set i lyset af højesteretsdommen af 27. april – er muligt uden at være i konflikt med ophavsretten overhovedet at opkræve gebyrer for supplerende materiale, musikbærende materiale, videogrammer – og det gælder vel også de nye edb-programmer og audiovisuelt materiale, der lukkes op for. For ellers er det jo lidt illusorisk, at vi skriver det her. Men jeg ved, at det er meget tekniske spørgsmål, så jeg beder ikke om et svar her, men jeg nævner, at det er et af de emner, vi gerne vil bore i.

Det, jeg har gemt til sidst, er det punkt, hvor jeg er helt uenig med ministeren. Det drejer sig om centralbibliotekerne og det forslag, der findes i lovforslaget om, at deres styring og finansiering skal overgå til staten. Vi vil ikke medvirke til den centralisering, der ligger her. Vi vil derimod foreslå, at man i stedet for går over til en primærkommunal finansiering, naturligvis med den flytning, der ligger her af bloktilskud fra amtskommunal til primærkommunal side. Vi har naturligvis med glæde noteret os, at der ikke er nogen uenighed mellem det, ministeren og Kommunernes Landsforening forestiller sig af opgaver. Når vi vil have den primærkommunale finansiering og styring, er det, fordi centralbibliotekerne er til støtte for det kommunale biblioteksvæsen. Derfor synes vi også, det er dem, der skal have indflydelsen.

Men som sagt glæder jeg mig til og vil medvirke positivt i et interessant og spændende udvalgsarbejde.

Erik Larsen (V):

Det danske folkebibliotek er for Venstre en utrolig vigtig grundpille i dansk kulturformidling.

Der er selvfølgelig nogle grunde til, at vi nu skal have en ny lovgivning på området; de er allerede blevet nævnt af de tidligere ordførere.

Men jeg synes alligevel, at der ved denne lejlighed kan være grund til at glæde sig over, at den lovgivning, som er gældende i øjeblikket, og som har virket nu i nogle år, jo også har

virket godt. Den har virket på et frivilligt grundlag over for kommunerne, men den har jo skabt utrolig mange resultater. Overgangen til heltidsbibliotek med uddannede bibliotekarer har sammen med bygningsforbedringer og nybyggeri ikke mindst i de små og mellemstore kommuner, givet et fantastisk løft til biblioteket og bibliotekets virksomhed.

Det kan godt være, at det ikke er for meget at sige, at biblioteket på mange områder i mange kommuner har udviklet sig til at blive den akse, hvorom kulturlivet drejer rundt.

Venstre er af den opfattelse, at bogen stadig for børn og voksne skal være det grundlæggende i biblioteksudlånet. Vi har med bekymring noteret os det fald, der er registreret med hensyn til antallet af bøger på hylderne, og vi kan måske også nogle gange spekulere på, om materialevalget altid er det rigtige.

Bogen er det grundlæggende, men vi synes, det er udmærket, at biblioteket udvikler sig på andre områder og giver tilbud om musik, andre materialer, edb-programmer og andre kulturelle aktiviteter – alt sammen dog i overensstemmelse med de enkelte kommuners ønsker og økonomiske muligheder.

I det foreliggende lovforslag er en del spørgsmål, som Venstre gerne vil fremhæve som positive, men jeg skal også nævne, at der er et enkelt område, hvor vi ikke kan støtte forslaget.

Lad mig begynde med det positive: § 1 som formål er så bred, at vi finder, at de aktiviteter, bibliotekerne skal rumme, er tilgodeset. Vi er tilfreds med, at der i § 2 lægges vægt på de enkelte kommuners ret til at prioritere, og vi noterer også, at man skriver, at man bør »bestræbe sig«, som der står. Vi er enige i de emner, der er fremhævet, og er af den opfattelse, at punkt 4 i § 2, som er en nyskabelse med mere brugervenlige åbningstider, er en god bestemmelse at få med i lovforslaget. Vi må jo ikke glemme, at bibliotekerne er til for brugerens skyld.

Vi er tilfreds med, at kommunerne får mulighed for at indgå overenskomster med andre kommuner om hel eller delvis biblioteksbetjening.

Vi er også tilfreds med, at kommunerne nu kan opkræve afgift på overskridelser af lånetiden og kan opkræve vederlag for særlige servicedydelser. Jeg tror, at det især på det edb-mæs-

[Erik Larsen]

sige område er noget, der kan være med til at udvikle denne side til gavn for både almindelige brugere og erhvervslivet, måske specielt den del af erhvervslivet, som ikke selv magter disse store opgaver.

I § 17 foreslås udviklingspuljerne sammenlagt til én for både folke- og skolebiblioteksområdet. Vi kan nok være bekymrede for, om skolebibliotekerne kan blive klemte, og vi mener, at det bør overvejes, om det er den rigtige model, eller om skolebibliotekerne ikke bør være under undervisningsministerens regi.

Det helt afgørende punkt for Venstre, hvor vi ikke kan følge regeringens forslag, er ligesom for Det Konservative Folkeparti med hensyn til den kommende finansiering af centralbibliotekerne. Som det fremgår af Lotz III-betænkningen, er den nuværende amtslige finansiering ulogisk, da det helt og holdent er kommunerne, der er brugerne af centralbibliotekerne. Vi er helt enige i betænkningens konklusion om, at det bør være en kommunal opgave at drive og finansiere centralbibliotekerne. Vi er enige i den opfattelse, som Kommunernes Landsforening har givet udtryk for i den rapport, der foreligger fra arbejdsgruppen, som har været med til at forberede det foreliggende lovarbejde, rapporten af november 1992. Her giver Kommunernes Landsforening udtryk for, at der bør være sammenhæng mellem brug af ydelser og bevillingskompetence.

Den omstændighed, at centralbiblioteket fungerer som et lokalt folkebibliotek i den kommune, hvor det er placeret, gør, at en kommunal finansiering ville være helt naturlig. Et statsligt folkebibliotek er for mig at se artsfremmed, og jeg er sikker på, at den udvikling og den integrering, som man kunne få ved at lade kommunerne i en region løfte opgaven, vil udeblive, fordi ansvar og kompetence kommer til at ligge et andet sted, nemlig hos Statens Bibliotekstjeneste. Der bliver kort sagt ingen sammenhæng mellem brug og bevillingskompetence. Ministeren ønsker . . .

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Taletiden er for længst overskredet.

Erik Larsen (V):

Ministeren ønsker at bruge 6 mio. kr. mere, og så er alle glade, men det er vi ikke nødvendigvis.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg må indskærpe, at taletiden i første omgang er 5 minutter. Der er en anden omgang til det, man ikke måtte kunne nå at sige i første omgang.

Pernille Frahm (SF):

Jeg skal forsøge at holde mig inden for tiden.

Bibliotekernes rolle i et demokratisk samfund kan ikke overvurderes. Denne lovgivning er blevet kaldt »epokegørende« og »perspektivrig«. Det vil jeg nok synes er lidt store ord om en lovrevidering, der kun er en lille forbedring af biblioteksloven fra 1983. Den lov var jo så til gengæld den dårligste bibliotekslov, Danmark har haft, idet den fritog staten for ethvert ansvar for folkebibliotekerne.

Forbedringen ligger først og fremmest i, at staten overtager finansieringen af centralbibliotekerne, som supplerer og udbygger de enkelte biblioteker i et amt. Det er godt, men sparsommeligt, at ministeren vil afsætte 6 mio. kr. fra 1994 til bogindkøb for de fjorten centralbiblioteker og give et statstilskud til København og Frederiksberg, som har biblioteker, der har rollen som centralbiblioteker i de kommuner.

Vi deler ministerens rørende håb om, at de ekstra penge til centralbibliotekerne vil opmuntre kommunerne i almindelighed til at give bøgerne bedre vilkår til glæde for brugerne.

Det er selvfølgelig også positivt, at staten vil afsætte flere penge til fremstilling af lydbøger til brug for folkebiblioteker og blindebiblioteker. Og det er også vigtigt og presserende, at kulturministeren vil forsøge at få en samarbejdsaftale med forskningsbibliotekerne og folkebibliotekerne. Det er presserende, fordi universiteterne efter sigende er i gang med gennem styrelsesloven at reservere de store forskningsbiblioteker for universiteternes studerende, lærere og forskningen, hvorved det for almindelige lånere så vigtige samarbejde mellem forsknings- og folkebiblioteker, der har eksisteret siden 1926, hurtigt kan blive til ingenting.

Vi kunne godt tænke os at lave en lille opstramning af § 14, så forskningsbibliotekernes rolle bliver præciseret lidt tydeligere.

[Pernille Frahm]

Vi savner også i forslaget noget mere konkret om biblioteker på mellemuddannelsesinstitutionerne.

Men der er et andet vigtigt spørgsmål, der presser sig på: Hvordan vil kulturministeren sikre sig, at de ekstra statskroner ikke vil blive brugt som argument i kommunerne for nedskæringer på folkebibliotekerne? Hvilke sanktioner har ministeren over for de kommuner, der ikke er indstillet på at lytte til hendes ord om at satse flere penge på bøger, så de bedre kan leve op til kriterier som kvalitet, alsidighed og aktualitet? Så vidt jeg kan se, har hun ingen.

For lovgivningen holder fast ved, at ansvaret for folkebibliotekerne alene er kommunernes. Vi mangler nogle faste normer og vejledninger med hensyn til materialeindkøb, for bibliotekerne har ikke de samme pressionsmuligheder, som f.eks. folkeskolen har. Den er også et rent bloktilskudsfinansieret foretagende. Men bibliotekerne er vigtige kilder for at sikre børn og voksne fri adgang til kunstneriske og kulturelle oplevelser, til uddannelse og til aktivitet. De er med deres brede tilbud om orientering af mange sider af tilværelsen en vigtig brik i den demokratiske udvikling; derfor bør de have en særstilling. Staten må i langt højere grad, end det er tilfældet nu, vedkende sig sit ansvar for deres eksistens.

Til slut min væsentligste kritik mod forslaget: Det er for dårligt, at en socialdemokratisk minister ikke ved udarbejdelsen af dette forslag har fået fjernet den helt urimelige bestemmelse om, at kommunerne kan tage betaling for udlån af plader, cd'er og andet musikmateriale. Den blev i sin tid indført af den daværende kulturminister Ole Vig Jensen, og det skete under protest fra både SF og Socialdemokratiet. Det er helt urimeligt i et informationssamfund at gøre forskel på brugerne af forskellige medier. Det er en forældet politik. Den er ude af trit med kultur- og samfundsudviklingen uden for bibliotekernes verden, og det undrer os i SF, at en kulturminister, der taler så meget om fornyelse af kulturpolitikken og om at imødekomme de unges kulturønsker, kan lægge navn til så oldnordisk en tankegang.

Bibliotekarforbundet har lavet en undersøgelse, hvoraf det fremgår, at to tredjedele af de 13-25-årige musiklånere faldt fra, da betalingen blev indført. Lad os derfor få fjernet den

tidsel i rosengården og lad os fjerne den sætning i forslagets § 19.

Pia Kjærsgaard (FP):

Forskellige forbrugerundersøgelser fra f.eks. Danmarks Statistik og Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut påviser, at der er en klar social slagside i forbruget af biblioteksydelse. Det fremgår f.eks. af undersøgelsen »Fritidsaktiviteter, brugere og fordeling« fra 1988, at der er en overvægt af de højere indkomstgruppers benyttelse af bibliotekerne i forhold til de lavere indkomstgruppers. Det fremgår også af denne og andre undersøgelser, at der er et større forbrug blandt personer med uddannelse end personer uden uddannelse. Det er ligeledes meget typisk, at pensionister benytter bibliotekerne meget sjældent.

Folkebibliotekerne kan uden problemer holde udgifterne i ro eller endog reducere dem, uden at det vil komme i konflikt med formålsbestemmelserne for folkebibliotekerne.

Fremskridtspartiet mener ikke, at bevillingen til centralbiblioteksvirksomheden skal øges. Derimod er det rimeligt, at bevillingerne til Danmarks Blindebibliotek øges.

Fremskridtspartiet mener, det er vigtigt, at det overlades til kommunerne at beslutte, hvordan biblioteksdriften skal foregå, altså også centralbibliotekernes, herunder om bevillingerne skal forøges eller reduceres. Hvis biblioteksbevillingerne forøges, må det rimeligvis ske på bekostning af andre kommunale aktiviteter, og omvendt.

Vi mener heller ikke, det er hensigtsmæssigt, at der eksisterer en bestemmelse i loven, der siger, at folkebibliotekerne bør bestræbe sig på at stille musikbærende og andre audiovisuelle materialer samt edb-programmer og andre elektroniske materialer til rådighed. Sådanne materialer er jo utrolig kostbare, og derfor vil denne bestemmelse betyde, at der fremover skabes grobund for et uhyrligt udgiftspress.

Derimod er vi meget positive over for, at bibliotekernes åbningstider tilpasses brugerne behov; f.eks. vil mange brugere finde det meget hensigtsmæssigt, at bibliotekerne er åbne i weekenderne og om aftenen i modsætning til om formiddagen.

Vi ser både positive og negative forhold i forslaget og vil derfor i udvalget arbejde for at få det positive gennemført og sørge for at få det negative udeladt i den endelige lov.

Lone Dybkjær (RV):

Det kan man jo da kalde en konstruktiv forhandlingslinje, som fru Pia Kjærsgaard her lægger op til.

Jeg tror, jeg vil begynde med det voldsomme angreb, fru Pernille Frahm rettede på den socialdemokratiske kulturminister. Det er rigtigt, at vi har en socialdemokratisk kulturminister, men vi har jo altså ikke en socialdemokratisk regering, og det vil sige, at det ikke er alt, hvad Socialdemokratiet ønsker, der kommer igennem i forbindelse med lovforslagene, og en af de ting, som jeg ved kulturministeren og Socialdemokratiet havde ønsket at fjerne, er netop paragraffen om betaling for visse ydelser. Det er også en af de paragraffer, vi ikke har ønsket blev taget ud. Det er altså realiteterne, og jeg kan jo lige så godt sige det; det virker måske bedre, end hvis Socialdemokratiet selv skal stå op og sige det, og så vil det blive opfattet som et angreb på os, og det er der slet ingen grund til, for jeg vil gerne vedstå vores ansvar for denne her paragraf.

Når det er sagt, vil jeg tilføje, at jeg tager den paragraf relativt afslappet. For det første har højesteretsdommen jo betydet, at det er temmelig uigennemskueligt at se, hvilken betydning den paragraf egentlig kan få, for hvis man først skal indhente alle disse tilladelser, kan det godt være, at det i virkeligheden ikke kan svare sig. Så kan man sige: Hvorfor så ikke fjerne den, når den alligevel ikke har nogen betydning? Dertil vil jeg sige, at det kan skyldes, at den kan være meget god at have netop i forbindelse med edb-udviklingen, og at man på dette område kan komme i en situation, hvor man måske kan finde nogle modeller – naturligvis under hensyntagen til ophavsretslovens bestemmelser – modeller for, at man kan tage betaling for visse edb-ydelser, som ellers kan blive ganske kostbare. Her tænker jeg naturligvis ikke på lille Rasmus på 4 år, der må have lov til at ønske at lege lidt med en computer, men måske på nogle af de lokale virksomheder, som kunne få adgang til edb på bibliotekerne. Derfor har vi fundet, at det egentlig er en meget god idé, at paragraffen bliver stående, og som sagt har den jo ikke vist sig at have den helt store betydning på musikområdet.

Så vil jeg i øvrigt sige, at når vi godt kan leve med den, er det, fordi vi stadig væk synes, at bogen skal have en central placering på biblio-

tekerne, at der skal være midler til indkøb af bøger, og at de bør sikres, selv om man naturligvis også skal have musik og meget andet.

Jeg hører jo til den generation, der slet ikke kan forstå, at man kan leve uden en bog, uden evig og altid at bære rundt på en bog eller andet læsestof, men jeg må nok konstatere, at det jo godt kan være, at man er lidt gammeldags på det felt. Men det skal ikke forhindre, at man stadig væk godt vil prioritere dette område, hvis man fortsat synes, at det er en utrolig vigtig ting i forbindelse med hele den kulturpolitiske udvikling.

Jeg tror, vi lidt nøgternt må sige, at musik, plader, videobånd og alt det dér, som man vil købe, det skal man såmænd nok få købt, men det kan godt være, at vi skal give en særlig stimulans til noget af det, som man måske ikke i første omgang er så motiveret for at købe, og at vi derfor også kan vægte den økonomiske side i denne sammenhæng.

Vi synes, at det er fantastisk vigtigt at fastholde, at der er midler til bøgerne på bibliotekerne, og at man, dersom det andet tager overhånd, må gå ind og tage betaling for det. Vi erkender, at regeringspartierne ikke er enige på dette område, men dette her var altså, hvad vi nåede frem til; det kan man vel så sige er rimelig pragmatisk, og der er vel ikke grund til den helt store ståhej.

I og for sig også som kommentar til det, Venstre og Konservative har været inde på, vil jeg sige, at vi faktisk synes, det er en udmærket idé, at vi får den nye ressort, om man så må sige, den fordeling af centralbibliotekerne, at de får tilknytning til det statslige system. Det synes vi er en rimelig måde at gøre det på, men dér kan jeg forstå, at der faktisk er nogen uenighed.

Til sidst vil jeg blot sige til kulturministerens bemærkninger om, at der skal flere bøger på hylderne, at jeg vil hellere have flere bøger væk fra hylderne, sådan at forstå at jeg gerne vil have, at de bliver brugt. Men selvfølgelig er det vigtigt, at vi sikrer, at der er et alsidigt udvalg, og det er også derfor, at vi faktisk har fulgt den diskussion, der har været om den nok så berømte rapport med titlen »Biblioteket og den gode bog«. Vi synes, den var med til at sætte en god debat i gang, som vi skal fortsætte med, og vi skal også fortsætte med at diskutere bogens særlige betydning i hele det kulturelle liv.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Vi skal ikke have en lang debat om det her – vi er jo sikkert ikke enige – men jeg vil da alligevel spørge, om det ikke gør en smule indtryk, at antallet af unge lånere faktisk faldt drastisk, da der blev indført betaling for musikbærende materialer.

Og så vil jeg bare lige præcisere, at det ikke er hele § 19, jeg ville have strøget. Det var kun den del, der handler om det musikbærende materiale; det andet med særlige ydelser og den slags er jeg helt med på at vi fastholder.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Det var udmærket at få det afklaret.

Jo, det gør selvfølgelig et vist indtryk, men det er jo igen en afvejning, og dér må jeg sige, at det er klart, at forhandlingssituationen bliver en lidt anden, hvis SF på et eller andet tidspunkt skulle finde på at gå ind og stemme for finansloven.

Merethe Due Jensen (KRF):

Det er et rigtig godt lovforslag, vi har for os i dag. Jeg er glad for det, fordi bogen skal have en central plads i kulturformidlingen i Danmark.

Kristeligt Folkeparti er enig i, at skolebibliotekerne bør høre under folkeskoleloven, men at der bør sikres et tæt samarbejde mellem skolebibliotekerne og folkebibliotekerne.

Af hensyn til de brugere af biblioteket, for hvem den trykte bog er mindre let tilgængelig, er det godt, at det er præciseret, at biblioteket tilskyndes til at inddrage audiovisuelle materialer i samlingerne.

Det er også vigtigt, at kravet til bibliotekernes alsidighed i materialevalget fastholdes, og at det bliver muligt for kommunalbestyrelserne at følge med i kvaliteten af folkebibliotekernes materialevalg, sådan at materialevalget indholdsmæssigt fremmer en positiv udvikling i samfundet.

Jeg er også glad for, at der stadig tages hensyn til de svagtseende og de svage læsere i form af lydøger og bog&bånd.

For også at se lidt på den fleksible åbnings- tid for bibliotekerne er det da positivt, at forældre og børn søndag eftermiddag kan hygge sig

sammen på biblioteket; men jeg ser helst, at søndag formiddag friholdes.

Når det drejer sig om at opkræve vederlag, ser Kristeligt Folkeparti da også stadig positivt på, at man skal kunne opkræve vederlag for serviceydelser og udlån af musikbærende materialer og videogrammer. Det må være muligt at udforme reglerne, så de er i overensstemmelse med ophavsretsloven. Dog må jeg præcisere, at forbrugere, for hvem bøger er vanskeligt tilgængelige, skal fritages for betaling af vederlag.

Men vi er glade for dette lovforslag, og Kristeligt Folkeparti tilsiger en positiv udvalgsbehandling.

Kulturministeren (Jytte Hilden):

Jeg skal sige tak for de mange ord i forbindelse med førstebehandlingen af folkebibliotekslovforslaget. Jeg skal også sige, at det ikke kommer bag på mig, at der er en klar politisk uenighed på ét punkt, nemlig spørgsmålet om centralbibliotekernes placering.

Jeg tror, det er fantastisk vigtigt, at vi gør os klart, at et folk er ikke et folk, hvis folket ikke har et sprog. Og et sprog har man, hvis man har et trykt sprog, og hvis man har et talt sprog. Derfor er der for mig ingen som helst tvivl om, at folkebibliotekerne er en hovedhjørnesten i en kulturpolitik, en identitetspolitik for et folk. Det gælder bøgerne, og det gælder på mange andre områder, f.eks. også teatre. Det er nogle af de steder, hvor vi hører os selv i det trykte ord og det talte ord, og derfor er jeg glad for, at der var enighed næsten hele vejen rundt.

Den anden ting, jeg vil sige, er, at jeg betragter biblioteker som videntcentre, et sted, hvor man kan hente informationer om det samfund, man lever i. Hvis man skal kunne det, skal man jo altså også kunne hente informationer om både bøger, musik, edb, og hvad ved jeg, og det er derfor, at § 2 er udformet, som den rent faktisk er. Der er så god dansk tradition for, at når man ligesom har fået sat noget på dagsordenen i en formålsparagraf og ind i en § 2, gør man det så med tiden obligatorisk, og det er da fint nok. Derfor synes jeg, at det, vi i dag ser, er noget, der passer meget pænt på, hvordan vi laver politik.

Jeg har lagt mærke til, at de fleste eller mange har bemærket rapporten om den gode bog, og lige præcis den ligger jo bag forslaget, for

[Kulturministeren]

om dette lovforslag gælder det samme, som jeg sagde om det tidligere lovforslag, at der rent faktisk har været et stort stykke debatforarbejde; der er mange mennesker, der har gjort sig tanker om det, og dertil et dygtigt ministerium. Det er jo herligt at have sådan to forslag på én og samme dag.

Mange ordførere har været inde på spørgsmålet om ophavsretten og paragraffen i forbindelse med betaling for musikbærende materialer og den højesteretsdom, der er faldet i relation til Søllerød Kommune. Nu skal man jo mærke sig, at det, der står i paragraffen, er, at kommunerne kan opkræve betaling; der er ingen, der tvinger kommunerne til rent faktisk at gøre det. Men det er helt klart for både mig og regeringen, at der er et punkt her, som skal tages op i forbindelse med, at vi skal diskutere ophavsretsloven i denne folketingssamling.

Så vil jeg godt sige, at der er én ting, som bekymrer mig, det bekymrer mig virkelig meget som kulturminister og som ganske almindelig borger i dette land, som holder meget af bibliotekerne, og det er de dramatisk faldende tal, man kan finde, når det gælder indkøb af bøger på bibliotekerne, og når det gælder, hvor mange midler kommunerne reelt har satset på dette område. Det bør bekymre kulturpolitikere, at i det øjeblik man lægger finansieringen over til bloktilskud, til decideret decentral forvaltning, så falder tallet markant. Selvfølgelig skyldes det – det er der ingen grund til at være i tvivl om – at når det gælder børnepasning, stiller man på rådhuset, og når det gælder hjemmehjælp, skriver man læserbreve, men der måske ikke er helt så meget pres på, når det drejer sig om folkebibliotekernes finansiering og bogindkøb; men det er og bliver pinligt at bo i et land med så markante fald inden for den sidste 10-års-periode, og det synes jeg vi alle bør skrive os bag øret.

Det er såmænd derfor, kulturministeren i al enkelhed har givet kommunerne et vink med en vognstang ved det ene sted, hvor der er statslig finansiering, nemlig centralbibliotekerne, at hæve bevillingerne med 12-15 pct. Det er et vink med en vognstang, og jeg vil gerne gentage det. Jeg tror derimod, at det er godt, at debatten pågår ude omkring.

Jeg skal sige tak til hr. Qvist Jørgensen også for hans ord om lydbøger. Jeg skal sige tak til fru Eva Møller, og jeg vil meget gerne besvare

yderligere mere teknisk prægede spørgsmål i udvalget. Jeg skal også sige tak til hr. Erik Larsen for hans ord om, at loven har virket godt. Og jeg skal kvittere for spørgsmålet om skolebiblioteker, som også andre ordførere har været inde på, og puljeberegningen i den forbindelse. Det har jeg taget op på mundtligt plan med undervisningsministeren, og jeg vil meget gerne besvare spørgsmål i Kulturudvalget om, hvordan man kunne vægte disse puljer til fordel for folkebiblioteker og til fordel for skolebiblioteker; på den måde kan udvalget optrykke spørgsmål og svar, og så skulle den sag være på plads.

Jeg skal også sige tak til fru Pernille Frahm og besvare spørgsmålet om forskningsbibliotekerne. Det er rigtigt, at vi skylder – det er egentlig den tidligere regering, der skylder, men det vedstår denne regering gerne – dvs. undervisnings- og kulturministeren skylder et stykke udvalgsarbejde og nogle forslag omkring forskningsbibliotekerne. Jeg deler den tøven og den undren, som fru Pernille Frahm på SF's vegne gav udtryk for, men det er altså sat på dagsordenen, det er sat på blokken, at vi skal videre. Jeg syntes bare, det var synd at vente med dette lovforslag, indtil den opgave er løst, men det er rigtigt, at det er open-ended, hvis man ellers må bruge engelsk her i det danske parlament.

Så vil jeg godt sige fru Pia Kjærsgaard tak, fordi fru Pia Kjærsgaard bemærkede, at det med åbningstiderne er en god ting. Det må dog betyde en lillebitte åbning i Fremskridtspartiets kulturpolitik, at man er klar over, at bibliotekerne skal have åbent, for hvis der skal være nogle biblioteker, skal de jo også finansieres. Herligt, herligt, nu har vi noget på Fremskridtspartiet.

Og så skal jeg sige til fru Lone Dybkjær, at det er fuldstændig rigtigt, at dette er udtryk for et kompromis, og hver og én har vi vel skønhedsfejl, og det har dette lovforslag måske også. Til gengæld synes jeg, det er så spændstigt at være minister for en flertalsregering, at jeg gerne forsvarer de små skønhedsfejl.

Endelig skal jeg sige til fru Merethe Due Jensen, at skolebibliotekerne virkelig er et område, som er væsentligt. Det hører under undervisningsministeren, men det er klart, at vi skal have afklaret spørgsmålet om puljerne.

Med de ord tror jeg, jeg vil slutte mit svar til ordførerne.

(Kort bemærkning).

Erik Larsen (V):

Jeg kan ikke lade være med lige at komme med en kort bemærkning til kulturministeren.

Jeg var meget skuffet over den tone, der var i vurderingen af kommunernes løsning af den opgave, der hedder biblioteksvæsen. At kommunerne nu havde vist sig ikke at kunne administrere disse ting på en set fra Christiansborg forsvarlig måde, fordi man var gået over til bloktilskud, synes jeg er en generalisering, der er så kraftig, at jeg gerne vil tage afstand fra den. Vi ved, at der er masser af kommuner, der på dette område gør en formidabel indsats, og hvor kultur og folkebibliotek går hånd i hånd på en fortræffelig måde, og jeg synes, det er forkert at generalisere på den måde. Hvis kulturministeren har dårlige erfaringer fra det område, hvor kulturministeren bor, så synes jeg, hun skulle rette kritikken derhen.

Kulturministeren (Jytte Hilden):

Jeg skal sige til hr. Erik Larsen, at selvfølgelig er det en dårlig idé at generalisere, men det, jeg snakker om, er markante ændringer.

Det ene tal, jeg kunne nævne, er bruttotilvæksten af bøger fra begyndelsen af 1980'erne til 1992: En tredjedel færre nyindkøbte bøger end 12 år tidligere, det er, hvad vi står med. Det skal være pokkers gode kommuner, for at de kan rette sådan en statistik op.

Det andet tal, jeg vil nævne – og det er de tal, jeg har, men jeg vil meget gerne undersøge dem, om ikke kommune for kommune eller amt for amt så ved nogle stikprøver, meget gerne, fordi det er noget, som jeg synes er virkelig vigtigt – er de samlede budgetterede driftsudgifter til bibliotekerne i den omtalte periode. Der viser udviklingen i driftsudgifter stort realfald: efter det, vi har regnet os frem til – decimalen kan gå op eller ned – 11,3 pct. Der skal virkelig være steder, hvor man har fastholdt eller ligefrem øget på en dramatisk måde for at kunne rette op på det gennemsnitsbeløb, der er. Men skulle der være nogle kommuner, for hvem det gælder, giver jeg dem gerne en undskyldning.

Jeg vil meget gerne undersøge det nærmere, men jeg havde ikke turdet sige disse ting, hvis jeg ikke havde sikret mig statistisk belæg for mine ord.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg vil godt sige til kulturministeren, at naturligvis vil Fremskridtspartiet gerne have, at de offentlige institutioner, vi har, bliver tilpasset brugernes behov, sådan at åbningstider og lukketider tilpasses efter brugerne.

Men når nu kulturministeren synes, at det er så naturlig en ting, kan jeg faktisk ikke forstå, hvorfor regeringen har så svært ved at fremkomme med sit forslag om, at også private skal kunne tilpasse deres åbnings- og lukketider efter forbrugerne. De to ting burde faktisk følges ad, og det gør de altså efter Fremskridtspartiets opfattelse; det burde de også gøre efter regeringens.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Helge Sander):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Den fg. formand (Helge Sander):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Boligministeren (Kofod-Svendsen) har meddelt mig, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om individuel boligstøtte. (Rykning af boligydelseslån m.v.). (Lovforslag nr. L 23).

Forslag til lov om ændring af lov om statstilskud til forbedringsarbejder m.v. i helårsboliger og fritidsboliger. (Tilskud til målere, klubværelser, nedsettelse af gennemførelsesfristen). (Lovforslag nr. L 24).

Forslag til lov om ændring af lov om privat byfornyelse. (Almennyttige boligselskaber). (Lovforslag nr. L 25).

[Den fg. formand]

Indenrigsministeren (Birte Weiss) har meddelt mig, at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om lån til betaling af ejendomsskatter og om ændring af ligningsloven. (Rykning ved lånoplægning).

(Lovforslag nr. L 31).

Skriftlig fremsættelse af forslag:**Boligministeren (Kofod-Svendsen):**

Jeg tillader mig herved for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om individuel boligstøtte. (Rykning af boligydelseslån m.v.).
(Lovforslag nr. L 23).

Lovforslaget har følgende hovedelementer:

1) En udvidelse af adgangen for pensionister, der har modtaget boligydelseslån, til på baggrund af rentefaldet at omlægge foranstående lån.

Det nye lån må dog ikke overstige restgælden på hidtidige lån med tillæg af omkostninger ved lånoplægningen, og restløbetid og afdragsprofil skal være nogenlunde uændret – en såkaldt konvertering. Der kan således ikke ved lånoplægningen opnås et kontant prove- nu.

Indenrigsministeren har taget initiativ til fremsættelse af forslag til en tilsvarende ændring af lov om lån til betaling af ejendomsskatter, således at adgangen til at omlægge foranstående lån også kommer til at gælde personer, der har fået indefrosset ejendomsskatter efter denne lov.

2) En tilpasning af boligstøttelovens basis-satser for vandudgifter til størrelsen af de faktiske udgifter til vandafgift og vandafledningsafgift.

Det foreslås, at der i loven fastsættes et særskilt tillæg også for vandafledningsafgift, således at lovens satser svarer til de forventede gennemsnitlige samlede vandudgifter fordelt på henholdsvis vandafgift og vandafledningsafgift.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de bemærkninger, der ledsager det, skal jeg anbefale forslaget til Tingets velvillige behandling.

Boligministeren (Kofod-Svendsen):

Jeg tillader mig herved for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om statstilskud til forbedringsarbejder m.v. i helårsboliger og fritidsboliger. (Tilskud til målere, klubværelser, nedsættelse af gennemførelsesfristen).

(Lovforslag nr. L 24).

Lovforslaget indebærer, at den i loven fastsatte tilskudsramme af administrative grunde fremover erstattes med en bemyndigelse for boligministeren til at yde tilskud inden for beløbsrammer, som fastsættes på de årlige bevilningslove.

Forslaget indebærer endvidere, at der gives udvidede tilskudsmuligheder vedrørende nyinstallation af forbrugsmålere (vand, el, varme og gas) som følge af de øgede vand- og energifgifter i forbindelse med skattereformen, der træder i kraft den 1. januar 1994.

Det foreslås, at muligheden for at yde tilskud hertil udvides, således at tilskud kan ydes til målerens anskaffelsespris og til materialeudgifter i umiddelbar tilknytning til installation af forbrugsmålere.

Tilskuddet foreslås ydet ud over det eksisterende maksimum på 10.000 kr., dog maksimalt 8.000 kr. pr. boligenhed ved installation af individuelle målere og højst 25.000 kr. pr. ejendom ved installation af fællesmålere.

Forslaget indebærer endvidere en udvidelse af lovens anvendelsesområde til at omfatte klubværelser, således at disse boliger vil kunne modtage tilskud på lige fod med andre helårsboliger.

Herudover foreslås det med henblik på hurtigere at kunne aktivere uforbrugte, reserverede tilskudsmidler, at gennemførelsesfristen forkortes fra 9 til 6 måneder for tilskudsberettigede arbejder, der gennemføres som enkelt-sager.

Endelig foreslås det af hensyn til en koordineret og mere ensartet administration af loven i kommunerne at give udtrykkelig hjemmel til, at boligministeren kan fastsætte nærmere regler for den kommunale revision af tilskudsudbetalingerne.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de bemærkninger, der ledsager det, skal jeg anbefale forslaget til Tingets velvillige behandling.

Boligministeren (Kofod-Svendsen):